

กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย

CHINESE LANGUAGE TEACHING AND LEARNING MANAGEMENT QUALITY DEVELOPMENT STRATEGIES OF SENIOR HIGH SCHOOLS IN THAILAND

สุคนธา อรุณภู*

Sukontha Arunpoo*

บุญเสริม วีสกุล**

Boonserm Weesakul**

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์***

Paitoon Sinlarat***

* นักศึกษาปริญญาเอก สาขาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

* Ph.D. Candidate, Doctor of Philosophy Program in Education Management, College of Education Sciences, Dhurakij Pundit University

Email: sukonthaa@gmail.com

** ศาสตราจารย์กิตติคุณ และปริญญาเอก อธิการบดีกิตติคุณ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

** Emeritus Professor and Ph.D., Emeritus President, Dhurakij Pundit University.

Email: boonserm@dpu.ac.th

*** ศาสตราจารย์กิตติคุณ และปริญญาเอก อาจารย์อาวุโส สาขาวิชาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

*** Emeritus Professor and Ph.D., Senior Teacher, Faculty Education Management, College of Education Sciences, Dhurakij Pundit University.

Email: paitoon@dpu.ac.th

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และเพื่อกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย การวิจัยเป็นแบบผสม (Mixed Methods Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ตามวิธีดำเนินการวิจัยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนภาษาจีน จาก 66 โรงเรียน จำนวน 130 คนของโรงเรียนห้องเรียนขงจื้อ และโรงเรียนเครือข่าย โรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และโรงเรียนเครือข่าย ผลการวิจัย พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทยมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ ด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ส่วนด้านผู้เรียน ด้านครูผู้สอน และด้านความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ส่วนความต้องการจำเป็นพบว่า ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด

กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก ดังนี้ กลยุทธ์ที่ 1 มุ่งพัฒนาระบบการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนให้มีคุณภาพสู่การเป็นผู้นำในเวทีโลก กลยุทธ์ที่ 2 ทุ่่มเทและผลักดันปัจจัยหลักในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนสู่ความเป็นเลิศ กลยุทธ์ที่ 3 สร้างเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนทั้งในและต่างประเทศ

คำสำคัญ: กลยุทธ์ การพัฒนาคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนภาษาจีน

Abstract

The purposes of this research were to study and analyze the present condition and the desirable condition and to define Chinese Language Teaching and Learning Management Quality Development Strategies of Senior High Schools in Thailand. This research was a mixed methods research. Questionnaire and interview were used to collect data. The data providers were 130 school administrators and Chinese language teachers from 66 Confucius Classroom and network and Chinese Instruction Development Network Center and Office of the Basic Education Commission and network. The results were as follows: The present condition was in high level curriculum-teaching and learning, management, teachers, students and instructional media, and cooperation with the agency both in Thailand and abroad were in moderate level. The desirable condition in highest level: management, curriculum-teaching and learning and instructional media. For the high level were students, teachers and the cooperation with the agency both in Thailand and abroad. For the Priority Need Index, PNI indicated that the cooperation with the agency both in Thailand and abroad was in the highest level

The 3 development strategies in Chinese Language Teaching and Learning Management Quality Development of Senior High Schools in Thailand were Strategy 1 was to focus on developing teaching and learning management system Chinese language to global leader; Strategy 2 to push the main factors in the management of teaching and learning Chinese language to excellence; Strategy 3 to create a network, to develop quality management, teaching and learning the Chinese language with the agency both in Thailand and abroad.

Keywords: Strategies, Quality Development, Chinese Language Learning and Teaching

บทนำ

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีบทบาทและอิทธิพลอย่างมากต่อการส่งเสริมการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลกโดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจการลงทุน การเมือง และสังคม ประกอบกับประชากรและจำนวนผู้บริโภคที่มากเป็นอันดับ 1 ของโลก มีประชากรประมาณ 1,400 ล้านคน ดังนั้น สิ่งสำคัญที่จะเข้ามามีบทบาทอย่างมาก คือ ภาษาจีน ซึ่งขณะนี้ทั่วโลกให้ความสำคัญและส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนภาษาจีนกันอย่างแพร่หลาย ดังนั้น ภาษาจีนจึงเป็นภาษาที่มีความสำคัญยิ่งในโลกปัจจุบัน และมีแนวโน้มที่จะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2559, น.1) รัฐบาลไทยตระหนักถึงความสำคัญของภาษาจีน โดยอนุญาตให้เปิดสอนภาษาจีนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 ในปี พ.ศ. 2535 รัฐบาลไทย โดยนายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ได้ประกาศให้มีการเรียนการสอนภาษาจีนได้ทุกระดับชั้นการศึกษา (ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551, น. 22) และมีพัฒนาอย่างต่อเนื่องปี พ.ศ. 2540 ภาษาจีนถูกจัดให้เป็นหนึ่งในวิชาของแผนการเรียนศิลปภาษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และในปี พ.ศ. 2541 ภาษาจีน ยังได้รับการบรรจุให้เป็นหนึ่งในภาษาต่างประเทศที่นักเรียนใช้สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ (ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551, น. 22) กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาอย่างมาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนขึ้น ในปี พ.ศ. 2550 ตามยุทธศาสตร์หลักของกระทรวงศึกษาธิการ และมีการกำหนดแนวทางการส่งเสริมการสอนภาษาจีนในนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2557 ส่งผลให้ในปัจจุบันมีโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เปิดสอนภาษาจีนจำนวนมาก และกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาค อย่างไรก็ตาม การสอนภาษาจีนในประเทศไทยยังมีปัญหาอุปสรรคหลายด้าน เช่น ด้านการบริหารจัดการด้านหลักสูตรการเรียนการสอนที่ไม่ชัดเจนและไม่เหมาะสมกับผู้เรียนชาวไทย ปัญหาด้านจำนวนและคุณภาพของครูสอนภาษาจีน และปัญหาด้านความไม่ต่อเนื่องกับระดับการศึกษาอื่นๆ ข้อมูลดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับประถม-มัธยมศึกษาอย่างมาก (ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551, น. 97-101)

ส่วนการวางแผนกลยุทธ์ทางการศึกษาเป็นการใช้กลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับการบริหารจัดการในสถานศึกษา อันเนื่องมาจากสภาพสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การกำหนดวิธีการดำเนินงานอย่างชัดเจนลงในแผนงานเป็นเรื่องยากลำบาก จึงนิยมใช้การกำหนดกลยุทธ์เป็นวิธีการปฏิบัติงานแทนเพราะมีความยืดหยุ่นมากกว่า (ณัฐพล ลีลาพัฒนานันท์, 2555, น.2-10) จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยเห็นเป็นปัญหาทางการศึกษา ที่สำคัญ จึงทำการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย เนื่องจากโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่โดยเฉพาะระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เปิดแผนการเรียนศิลป์-ภาษาจีน ดังนั้น การวิจัยศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ เพื่อกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย มาตราการ และเป็นแนวทางการดำเนินการพัฒนากลยุทธ์เชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะ เพื่อวางแผนการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย
2. เพื่อกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

นโยบายของการเรียนการสอนภาษาจีนของกระทรวงศึกษาธิการในประเทศไทย

กระทรวงศึกษาธิการ ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาจีนอย่างต่อเนื่อง พ.ศ. 2556 จึงกำหนดนโยบายปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล โดยมุ่งเน้นพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะทางภาษาจีนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ในการสื่อสาร การศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของคนไทยในการแข่งขันในเวทีโลก สาระสำคัญของนโยบายมีดังนี้

การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนให้เริ่มสอนภาษาจีนได้ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การจัดการเรียนการสอนให้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนแต่ละระดับชั้นให้เหมาะสมกับวัย ศักยภาพ และความต้องการโดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้ ให้ปรับจำนวนคาบเรียนและจำนวนนักเรียนให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้โรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน จัดกิจกรรมค่ายภาษาแบบเข้มข้นสำหรับนักเรียน ระยะเวลา 3-4 สัปดาห์ อย่างน้อย 1 ครั้ง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559, น.27)

การพัฒนาหลักสูตรภาษาจีนให้พัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องโดยร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร และแนวทางการทำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งจัดทำหลักสูตรเฉพาะสำหรับส่งเสริมกลุ่มนักเรียนที่มีศักยภาพด้านภาษาจีน ให้ได้พัฒนาภาษาจีนมากยิ่งขึ้น

การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนภาษาจีน โดยปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ปรับเปลี่ยน พร้อมจัดทำคู่มือครูประกอบการใช้ พัฒนาและจัดทำสื่อการสอนหลัก และสื่อการสอนสนับสนุนที่มีคุณภาพทันสมัย โดยร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559, น.27)

การวัดและประเมินผล โดยให้มีการประเมินความสามารถการใช้ภาษาจีนของผู้เรียนด้วยเครื่องมือประเมินที่ได้มาตรฐานระดับสากล หรือใช้ข้อสอบกลางที่พัฒนา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน และพัฒนาคัดข้อสอบวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาจีน

การพัฒนาครูสอนภาษาจีน เพื่อวางแผนอัตรากำลัง กำหนดมาตรฐานความรู้ความสามารถทางภาษาของครูตามมาตรฐานของเจ้าของภาษา จัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ วิธีการสอนแบบต่างๆ และเทคนิคการวัดและประเมินผล และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการสอนระหว่างกัน สนับสนุนให้ครูที่มีคุณภาพไปอบรมที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และจัดค่ายภาษาแบบเข้มข้นสำหรับครู ระยะเวลา 3-4 สัปดาห์ อย่างน้อย 1 ครั้ง

การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนโดยให้มีคณะกรรมการควบคุมคุณภาพทุกระดับ สำรวจความต้องการของการเรียนและการใช้ภาษาจีนของผู้เรียน จัดทำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาจีนให้เป็นปัจจุบัน จัดทำแผนการกำกับติดตามที่ชัดเจน เน้นการจัดการเรียนการสอน ตามความพร้อมและความต้องการของผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559, น.28)

ยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน จึงกำหนดยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในสังคมเศรษฐกิจอาเซียนและสังคมโลก ตามแผนงานมีเป้าหมายให้ประชาชนไทยอย่างน้อย 500,000 คน มีความรู้ ความสามารถสื่อสารภาษาจีนได้ภายในปี พ.ศ. 2555 และให้สถานศึกษาระดับขั้นพื้นฐานทุกแห่งเปิดสอนโปรแกรมภาษาจีนในช่วงชั้นที่ 3 และ 4 ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน มีสาระสำคัญดังนี้

การรณรงค์สร้างความรู้ความตระหนักและส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการส่งเสริมการเรียนรู้อาเซียนอย่างกว้างขวาง โดยจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระยะเร่งด่วนและระยะปานกลาง การจัดทำมาตรฐาน

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในแต่ละระดับประเภทของการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาแต่ละประเภท แต่ละระดับ ปรับใช้ให้สอดคล้องกับความต้องการ ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายถึงระดับอุดมศึกษา การส่งเสริมและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ โดยร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน จัดทำหนังสือเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรและมีคุณภาพ การวางระบบพัฒนาครูสอนภาษาจีนในระยะสั้น และระยะยาว ให้ได้มาตรฐานความรู้ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยกำหนดระดับเกณฑ์มาตรฐานความรู้ภาษาจีนขั้นต่ำ (HSK) ของครูผู้สอนภาษาจีน ไม่ต่ำกว่าระดับ 5 สำหรับครูที่สอนระดับประถมศึกษา รวมทั้งพัฒนาครูประจำการผู้สอนภาษาจีนอย่างสม่ำเสมอ การส่งเสริมความร่วมมือและสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย โดยการทำแผนผัง (Mapping) โรงเรียนที่สอนภาษาจีนในประเทศไทย สร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง เพื่อช่วยเหลือและพึ่งพากันและกันในเรื่องครูผู้สอน หลักสูตร สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และร่วมมือกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อแสวงหาความร่วมมือในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559, น. 24-25)

กลยุทธ์ (Strategy) เป็นกระบวนการในการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนขององค์การ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การสร้างหรือวิธีการปฏิบัติ ตลอดจนการระดมและการจัดสรรทรัพยากรขององค์การ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ถูกกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์การบริหารจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและการดำเนินงานขององค์การ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมชาย ภาควาสน์วิวัฒน์, 2552, น. 23)

การนำกลยุทธ์ไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา (ณัฐพล ลีลาพัฒนานันท์ 2555, น.2-10) ประกอบด้วยกิจกรรมที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐาน 4 กิจกรรม ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน คือ การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์การวางแผนการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมและประเมินกลยุทธ์

1. การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ทางการศึกษา (Strategic Analysis) เป็นภาระงานเริ่มแรกของการบริหารสถานศึกษาซึ่งในการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์จะประกอบด้วยกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) เป้าประสงค์ (Goal) และหรือวัตถุประสงค์ (Objective) เป้าหมาย (Target) นโยบายองค์การ (Organization Policy)

2. การวางแผนกลยุทธ์ทางการศึกษา (Strategic Planning) เริ่มจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในสถานศึกษา การสรุป โอกาส อุปสรรค จุดแข็ง และจุดอ่อน การกำหนดกลยุทธ์วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์

3. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategic Implementation) เป็นกระบวนการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ โดยนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ เป็นกิจกรรม แผนงาน หรือโครงการที่มีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ งานที่จะต้องทำ ระยะเวลาดำเนินการ ผู้รับผิดชอบ งบประมาณ

4. การควบคุมและประเมินกลยุทธ์ (Strategic Control and Evaluation) เป็นการนำกลยุทธ์การบริหาร เพื่อตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ว่า สำเร็จหรือไม่ มีการประเมินเป็นระยะๆ เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ไปยังขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น

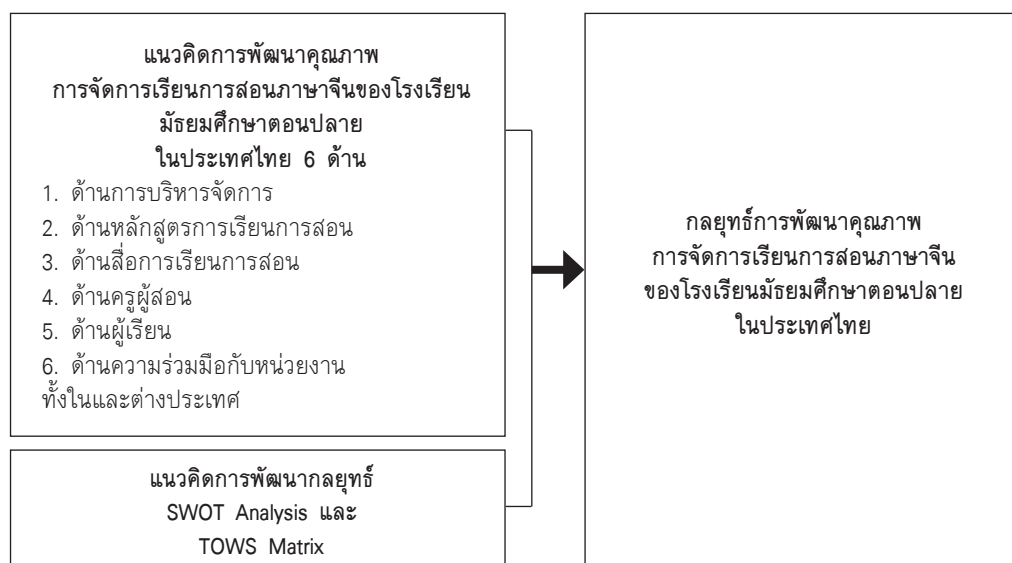
การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค ขององค์กร (SWOT Analysis) ประกอบด้วย การวิเคราะห์ภายในองค์กร (Internal Analysis) วิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) และการวิเคราะห์ภายนอกองค์กร (External Analysis) วิเคราะห์โอกาส (Opportunity) อุปสรรค (Threat)

หลักการวิเคราะห์โดยการตรวจสอบตนเองเปรียบเทียบกับสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่ไม่สามารถควบคุมได้ เนื่องจากไม่ได้เกิดจากองค์กรเอง (จุฑพร สังขวรรณ, 2557, น. 216, 227) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบแมตริกซ์โดยใช้ตาราง TOWS Matrix กล่าวคือ เป็นการวิเคราะห์ที่นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดเพื่อกำหนดออกมาเป็นกลยุทธ์ประเภทต่างๆ ในการนำเทคนิค TOWS Matrix มาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อกำหนดกลยุทธ์มีขั้นตอนการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้ (เอกชัย บุญญาทิษฐาน, 2553, น.105-111)

1. การระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด กลยุทธ์ที่ใช้เทคนิค TOWS Matrix นี้จะขึ้นอยู่กับความสามารถในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด ที่จะเอียงในทุกแง่มุม เพราะถ้าวิเคราะห์ที่ไม่เอียงหรือไม่มองทุกแง่มุม จะส่งผลทำให้การกำหนดกลยุทธ์ที่ออกมาจะขาดความเนียบคม
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดแข็งกับโอกาส จุดแข็งกับข้อจำกัด จุดอ่อนกับโอกาส และจุดอ่อนกับข้อจำกัด ซึ่งผลของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในข้อมูลแต่ละคู่ดังกล่าว ทำให้เกิดยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือกลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) และกลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) (เอกชัย บุญยาภิษฐาน, 2553, น. 109-111)

การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับมัธยมศึกษา

การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยมีประวัติมายาวนาน นับตั้งแต่โรงเรียนจีนแห่งแรกในประเทศไทยก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2325 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (พ.ศ. 2325-2352) ปัจจุบันสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปประกอบกับการขึ้นมาเป็นมหาอำนาจของประเทศจีน ทำให้ภาษาจีนเป็นภาษาที่มีความสำคัญอย่างมาก ส่งผลให้เกิดกระแสนิยมในการเรียนภาษาจีนไปทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย สำหรับการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาชั้นสามารถแบ่งออกเป็น 3 ยุคคือ ยุคเริ่มต้นเริ่มต้นขึ้นในโรงเรียนจีนระดับประถมศึกษาและนักเรียนส่วนใหญ่ก็เป็นบุตรหลานชาวจีน พ.ศ. 2475 มีโรงเรียนจีนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษารวมกว่า 200 แห่ง (Coughlin 1960, pp. 146-147, อ้างถึงในประพิน มโนชัยวิบูลย์ 2550) ยุควิฤกดิการเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2475 รัฐบาลนโยบายให้ประชาชนในชาติจะต้องอ่านและเขียนภาษาไทยได้ และลดบทบาททางเศรษฐกิจของชาวจีนในสังคมไทยลงยุครุ่งเรืองรัฐบาลได้ประกาศยกระดับภาษาจีนกลางให้มีสถานะเท่ากับภาษาต่างประเทศอื่นๆ และอนุญาตให้โรงเรียนเอกชนเปิดสอนหลังจากนั้น พ.ศ.2549สำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (HANBAN) ได้ก่อตั้งห้องเรียนขงจื้อโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัยเป็นห้องเรียนขงจื้อแห่งแรกของประเทศไทยและของโลกด้วย หลังจากนั้นก่อตั้งในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประถม อาชีวศึกษา รวม11แห่งทั่วประเทศพ.ศ. 2550 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการจัดตั้งศูนย์เครือข่ายพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน ในโรงเรียนที่มีความพร้อมและเข้มแข็ง ในช่วงแรกมี 25 ศูนย์ และ พ.ศ. 2556 เพิ่มขึ้นเป็น 42 ศูนย์ ทั่วประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559, น.14 -15)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย พบว่า ตัวแปรที่ศึกษา มีองค์ประกอบสำคัญและเกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาจีน 6 ด้าน ตามกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน และนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์นำไปใช้ในการกำหนดตัวชี้วัดฯ พันธกิจและเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ กำหนดกลยุทธ์และการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ และสังเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย

ผู้วิจัยทำการศึกษาและวิเคราะห์ และสังเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ พัฒนาเครื่องมือโดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการสร้างเครื่องมือ ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา และด้านสถิติ จำนวน 5 คน และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) วิเคราะห์หาความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient (นวลอนงค์ บุญฤทธิพงศ์, 2552, น.106-123) ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนภาษาจีน เป็นกลุ่มประชากรโรงเรียนห้องเรียนขงจื้อในประเทศไทย จำนวน 11 โรงเรียน และกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนเครือข่ายของโรงเรียนห้องเรียนขงจื้อ จำนวน 22 โรงเรียน โรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 11 โรงเรียน และโรงเรียนเครือข่ายของศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน จำนวน 22 โรงเรียน รวม 66 โรงเรียน จำนวน 130 คน

จากนั้นรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนห้องเรียนขงจื้อในประเทศไทย ผู้อำนวยการโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้อำนวยการโรงเรียนเครือข่าย รวมทั้งสิ้น 20 โรงเรียน จำนวน 20 คน

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย

การวิเคราะห์ สังเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายใน สภาพแวดล้อมภายนอก นำข้อมูลที่ได้มาทำการกำหนดร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย โดยการจัดทำตาราง TOWS Matrix ในการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านนโยบายการศึกษา ด้านบริหารการศึกษา ด้านการกำหนดกลยุทธ์ และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่มีความรู้หรือประสบการณ์ด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาจีนเช่น ผู้อำนวยการโรงเรียนห้องเรียนขงจื้อ และผู้อำนวยการโรงเรียนเครือข่ายพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน จัดการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จัดทำร่างกลยุทธ์กำหนดกลยุทธ์และนำเสนอกลยุทธ์ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย จากการวิจัย พบว่า 1) ด้านระดับการปฏิบัติในสภาพ

ปัจจุบันโดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ และด้านครูผู้สอนมีระดับการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมากและอันดับสุดท้าย คือ ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศมีระดับการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง 2) ด้านสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และอันดับสุดท้ายคือ ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก และ 3) ด้านความต้องการจำเป็น พบว่า โดยภาพรวมมีความต้องการจำเป็น (PNI modified) เท่ากับ 0.265 และเมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภายในและต่างประเทศมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความต้องการจำเป็นของระดับการปฏิบัติในสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในประเทศไทย จำแนกตามด้านการพัฒนาคุณภาพโดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน

การพัฒนาคุณภาพ การจัดการเรียนการ สอนภาษาจีน	สภาพการปฏิบัติ				สภาพที่พึงประสงค์				ความต้องการ จำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ	PNI	อันดับ
1. ด้านการบริหาร จัดการ	3.83	0.74	มาก	2	4.59	0.56	มากที่สุด	1	0.198	5
2. ด้านหลักสูตร การเรียนการสอน	3.87	0.67	มาก	1	4.57	0.53	มากที่สุด	2	0.181	6
3. ด้านสื่อการเรียน การสอน	3.39	0.79	ปาน กลาง	5	4.53	0.58	มากที่สุด	3	0.335	2
4. ด้านครูผู้สอน	3.72	0.70	มาก	3	4.48	0.55	มาก	5	0.206	4
5. ด้านผู้เรียน	3.55	0.68	มาก	4	4.50	0.53	มาก	4	0.267	3
6. ด้านความร่วมมือ กับหน่วยงานทั้งใน และต่างประเทศ	2.99	1.04	ปาน กลาง	6	4.36	0.76	มาก	6	0.459	1
รวม	3.82	0.74	มาก		4.58	0.56	มากที่สุด		0.265	

กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค และนำผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์มาจัดทำตาราง TOWS Matrix ผลการวิจัยได้ 3 กลยุทธ์หลัก 10 กลยุทธ์รอง 26 มาตรการ โดยกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์กลยุทธ์ มาตรการและแนวทางดำเนินการ รายละเอียด ดังนี้

วิสัยทัศน์

ประเทศไทยเป็นผู้นำการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งทั้งในและต่างประเทศ

พันธกิจ

1. การบริหารจัดการการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย

2. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย
3. สร้างเครือข่ายความร่วมมือการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย

เป้าประสงค์

1. มีระบบและกลไกการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย
2. มีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลของเจ้าของภาษา
3. สร้างเครือข่ายความร่วมมือการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งในและต่างประเทศ

กลยุทธ์หลักและกลยุทธ์รอง

กลยุทธ์ที่ 1 มุ่งพัฒนาระบบการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนให้มีคุณภาพสู่การเป็นผู้นำในเวทีโลก

กลยุทธ์รองที่ 1.1 กำหนดนโยบายในแผนกลยุทธ์ของกระทรวงศึกษาธิการและโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน

กลยุทธ์รองที่ 1.2 ขับเคลื่อนนโยบายและแผนงานของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนสู่การปฏิบัติ

กลยุทธ์รองที่ 1.3 ส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน

กลยุทธ์ที่ 2 มุ่งทะเยอทะยานผลักดันปัจจัยหลักในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนสู่ความเป็นเลิศ

กลยุทธ์รองที่ 2.1 กำหนดองค์ประกอบการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนที่มีคุณภาพ

กลยุทธ์รองที่ 2.2 พัฒนาหลักสูตรภาษาจีนที่ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และตลาดแรงงาน

กลยุทธ์รองที่ 2.3 พัฒนาลิขสิทธิ์การเรียนการสอนและเทคโนโลยีที่หลากหลาย มีคุณภาพ และทันสมัยให้ผู้เรียนได้เข้าถึงสื่ออย่างรวดเร็ว

กลยุทธ์รองที่ 2.4 พัฒนาครูตามเกณฑ์มาตรฐานความรู้ภาษาจีน

กลยุทธ์รองที่ 2.5 พัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานความรู้ภาษาจีน

กลยุทธ์ที่ 3 สร้างเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนทั้งในและต่างประเทศ

กลยุทธ์รองที่ 3.1 สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ (MOU) เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนกับหน่วยงานในประเทศ

กลยุทธ์รองที่ 3.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ (MOU) เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนกับหน่วยงานต่างประเทศ

มาตรการและแนวทางดำเนินการของ 3 กลยุทธ์หลัก

กลยุทธ์ที่ 1 ควรมีมาตรการและแนวทางในการกำหนดนโยบายในแผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาจีนที่เป็นรูปธรรม โดยศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ในการพัฒนาจัดทำแผนกลยุทธ์ระยะเร่งด่วน ระยะปานกลาง และระยะยาวอย่างเป็นระบบ จัดทำแผนปฏิบัติการตามแผนกลยุทธ์มีมาตรการและแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษานำนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมตรงตามเป้าหมาย และดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ประเมินผลการดำเนินการ และนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนางานต่อไป ส่วนการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาระบบการบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาจีนให้มีคุณภาพสู่การเป็นผู้นำในเวทีโลก รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ใน 4 ด้าน คือ การบริหารจัดการ บุคลากร งบประมาณ และสื่อการเรียนการสอน

กลยุทธ์ที่ 2 ควบคู่ศึกษาและกำหนดองค์ประกอบการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนให้มีคุณภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีน สร้างและพัฒนาหลักสูตรให้มีความต่อเนื่องทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร และประเมินผลและพัฒนาหลักสูตร เปิดแผนการเรียนภาษาจีนโดยเฉพาะ (Chinese Program) จัดกิจกรรมเสริมด้านศิลปะ วัฒนธรรมจีน ส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการจัดทำหนังสือ แบบเรียน ที่หลากหลายและมีคุณภาพ โดยขอความร่วมมือจากโรงเรียนห้องเรียนขงจื้อ สถาบันขงจื้อ และ สำนักงาน HANBAN ด้านสื่อการเรียนการสอน สนับสนุนให้มีห้องปฏิบัติการภาษาจีนที่มีเทคโนโลยีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึง และใช้สื่อได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง ด้านการพัฒนาครูให้มีความรู้และทักษะตามเกณฑ์มาตรฐาน ความรู้ภาษาจีน (HSK) ไม่ต่ำกว่าระดับ 5 ถึง 6 พัฒนาศักยภาพผู้เรียนโดยใช้การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีน โดยใช้ผลการสอบวัดความรู้ภาษาจีน (HSK) แทนการจัดสอบความถนัดทางภาษาจีน (PAT 7.4) และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาจีน และเรียนภาษาจีนอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ 3 ควบส่งเสริมความร่วมมือและสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน กับสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (HANBAN) ห้องเรียนขงจื้อ สถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในประเทศและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเป็น รูปธรรมและต่อเนื่อง และรัฐบาลไทยควรจัดตั้งหน่วยงานกลาง ที่ประสานความร่วมมือกับกระทรวง ต่างๆของประเทศที่เกี่ยวข้องกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการสร้างเครือข่าย ความร่วมมือ เช่นเดียวกันกับหน่วยงาน HANBAN ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลายในประเทศไทย อภิปรายผลได้ดังนี้

สภาพปัจจุบันการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสื่อการเรียน การสอน และด้านความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ เพียง 2 ด้าน ที่มีสภาพการปฏิบัติอยู่ ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับสภาพที่พึงประสงค์ของด้านสื่อการเรียนการสอนที่อยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นของด้านความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ มีความต้องการมากที่สุด จากทั้ง 6 ด้าน ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาที่พบว่า สถานศึกษาทุกประเภทส่วนใหญ่มีปัญหาการขาดแคลนสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ และห้องปฏิบัติการสอน ภาษาจีนมากที่สุด เนื่องจากขาดงบประมาณ โดยเฉพาะโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนจีน นอกจากนี้ยัง พบว่า สื่อการเรียนการสอนในปัจจุบันไม่ทันสมัย และไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ส่วนด้าน ความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศโรงเรียนห้องเรียนขงจื้อได้รับความร่วมมือจากสำนักงาน ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (HANBAN) สถาบันขงจื้อมากกว่า โดยได้รับความร่วมมือและ สนับสนุนด้านสื่อการเรียน ครูผู้สอน และทุนการศึกษา ส่วนด้านผู้เรียนและหลักสูตรยังได้รับการสนับสนุน น้อย(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559, น.122-125)

จากการกำหนดกลยุทธ์ ได้ 3 กลยุทธ์หลัก กลยุทธ์แรกเกี่ยวกับการบริหารจัดการ โดยมีการ กำหนดนโยบายการขับเคลื่อนนโยบาย และการสนับสนุนทรัพยากรที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอนภาษาจีน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การณรงค์สร้างคุณธรรม และส่งเสริมการเรียนรู้ ภาษาจีนอย่างกว้างขวาง โดยจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระยะเร่งด่วนและระยะปานกลาง ส่วนกลยุทธ์ด้านการ จัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2549-2553 ด้านการจัดทำ มาตรฐานหลักสูตร พัฒนาสื่อการเรียนการสอน พัฒนาคู่มือและสื่อและสื่ออื่นๆ จากผลการวิจัยกลยุทธ์นี้ ได้นำไปใช้ในการกำหนดมาตรการ แนวทางการดำเนินการพัฒนาครูผู้สอนและผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะ ภาษาจีนตามมาตรฐานความรู้ภาษาจีน (HSK) ตามที่กำหนด ส่วนกลยุทธ์ด้านความร่วมมือกับหน่วยงาน ทั้งในและต่างประเทศ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ เช่นกัน โดยมียุทธศาสตร์สร้าง ความเข้มแข็งระหว่างสถานศึกษากับสถานศึกษาในระดับต่างๆ โดยการทำแผนผัง (Mapping) เพื่อกำหนด พื้นที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริมเป็นกรณีพิเศษ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559, น. 24-25)

สรุป

จากผลการวิจัยนี้ พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทยมี 3 กลยุทธ์หลัก คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ กลยุทธ์รอง มาตรการและแนวทางดำเนินการที่ส่งเสริมสนับสนุน และการแก้ไขปัญหาอุปสรรคไม่สามารถแยกดำเนินการได้โดยเด็ดขาด เนื่องจากการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ต้องมีปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกที่เชื่อมโยงกัน ดังนั้นทุกภาคส่วนต้องบูรณาการการแก้ปัญหา ส่งเสริม และสนับสนุนในแต่ละด้านไปพร้อมๆกัน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย ขอให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) รัฐบาลต้องกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ และวางแผนการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาจีน ในระดับการศึกษาต่าง ๆ ทุกระดับ ให้มีความชัดเจนและต่อเนื่อง โดยจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาจีนระยะยาว ระยะกลาง และระยะสั้น และกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

2) รัฐบาลควรส่งเสริม สนับสนุน และสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ โดยจัดตั้งหน่วยงานกลางที่ประสานความร่วมมือ ภายในประเทศ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ประสานกับกระทรวงต่างๆ ในประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายภายในประเทศจนสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด ส่วนเครือข่ายต่างประเทศ รัฐบาลควรประสานกับรัฐบาลประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สำนักส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (HANBAN) เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้ความร่วมมือด้านบริหารจัดการ ด้านทรัพยากรต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

3) รัฐบาลควรให้การส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาจีนด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอนและด้านผู้เรียน ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการ จัดทำแนวปฏิบัติที่หลากหลาย ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ให้มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีมาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานของเจ้าของภาษา สนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอที่จะบริหารจัดการจนเกิดคุณภาพตามนโยบายที่กำหนด

ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และตลาดแรงงาน มีเนื้อหา สาระ เกี่ยวกับศิลปะ และวัฒนธรรมจีนด้วย

ด้านสื่อการเรียนการสอน ส่งเสริม สนับสนุน งบประมาณจัดทำห้องปฏิบัติการทางภาษาจีน (Sound Lab) สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน รวมทั้งหนังสือ ตำราเรียนภาษาจีนที่มีคุณภาพและเพียงพอ

ด้านครูผู้สอนภาษาจีน รัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการและมหาวิทยาลัยผลิตครูให้เพียงพอและมีคุณภาพต้องผ่านการประเมินมาตรฐานความรู้ภาษาจีน (HSK) ที่ระดับ 5 ถึง 6 ความรู้ระดับสูง (HSK Advanced)

ด้านผู้เรียน การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาจีนของผู้เรียน กระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษา ควรวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยใช้ผลการสอบวัดความรู้ภาษาจีน (HSK) แทนการทดสอบความถนัดทางภาษาจีน (PAT 7.4) ซึ่งผู้เรียนโดยเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถนำผลการสอบไปใช้ในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา โดยรัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการจัดสอบวัดความรู้ภาษาจีน

บรรณานุกรม

- จตุพร ลังขวรรณ. (2557). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ [Strategic Leadership]*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ณัฐพล ลีลาพัฒนานันท์. (2555). *กลยุทธ์คืออะไร*. สืบค้น 20 ธันวาคม 2558, จาก [http://: www.Boc.dip.go.th/index.php? Option=com _content&view=article&id=344 &Itemid=14](http://www.Boc.dip.go.th/index.php? Option=com _content&view=article&id=344 &Itemid=14)
- นวลอนงค์ บุญฤทธิพงศ์. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัทจุดทอง จำกัด.
- ประพิน มโนมัยวิบูลย์. (2550). *พัฒนาการของการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย*. วารสารอักษรศาสตร์, 36(2), หน้า 64-82.
- ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2551). *การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย: ระดับประถม-มัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศรีบุรณคอมพิวเตอร์-การพิมพ์.
- สมชาย ภาคภาสวิวัฒน์. (2552). *การบริหารเชิงกลยุทธ์: คัมภีร์สู่ความเป็นเลิศในการบริหารการจัดการ*. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ภาพรวม*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- เอกชัย บุญญาพิษฐาน. (2553). *คู่มือวิเคราะห์ SWOT อย่างมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.